

Kinh tế hợp tác trong giai đoạn đổi mới hiện nay

VŨ VĂN PHÚC

Văn kiện đại hội IX của Đảng đã chỉ rõ một trong sáu thành phần kinh tế nước ta là thành phần kinh tế tập thể. “Kinh tế tập thể phát triển với nhiều hình thức hợp tác đa dạng, trong đó hợp tác xã (HTX) là nòng cốt. Phát triển HTX kinh doanh tổng hợp đa ngành hoặc chuyên ngành. Nhà nước giúp HTX đào tạo cán bộ, ứng dụng khoa học công nghệ, nắm bắt thông tin, mở rộng thị trường, xây dựng các quỹ hỗ trợ phát triển HTX, giải quyết nợ tồn đọng. Khuyến khích việc tích lũy, phát triển có hiệu quả vốn tập thể trong HTX”¹.

Kiên định mục tiêu XHCN, cần phải kiên trì thực hiện chế độ kinh tế hợp tác. Bởi lẽ, “chế độ kinh tế hợp tác - (người trích) có ý nghĩa đặc biệt trước hết là về phương diện nguyên tắc (Nhà nước nắm quyền sở hữu tư liệu sản xuất), sau nữa là về phương diện *bước quá độ sang chế độ mới* bằng con đường giản đơn nhất, dễ dàng nhất, dễ tiếp thu nhất đối với nông dân”². Chế độ kinh tế hợp tác là bước quá độ để đưa kinh tế tiểu nông đi lên CNXH. Chỉ khi nào phát triển đến “chế độ của những xã viên HTX văn minh”³ thì mới “là chế độ XHCN”⁴. Từ hợp tác tự nguyện tiến tới HTX văn minh (hợp tác xã XHCN) là một chặng đường dài phải trải qua những nấc thang quá độ, những hình thức hợp tác trung gian. Những hình thức kinh tế hợp tác quá độ trung gian trước HTX văn minh chính là những hình thức đa dạng của chủ nghĩa tư bản nhà nước. Theo Lênin: chế độ HTX là “chủ nghĩa tư bản nhà nước, hoặc ít ra cũng cần phải viện đến một cái gần giống như chủ nghĩa tư bản nhà nước”⁵. Chế độ HTX với tư cách là chủ nghĩa tư bản nhà nước trong thời kỳ quá độ lên CNXH trước khi có những HTX văn minh thì phải

rất đa dạng về hình thức, phong phú về nội dung hợp tác; phải đi dần từ thấp đến cao; phải căn cứ vào trình độ phát triển của lực lượng sản xuất; phải căn cứ vào đặc điểm công nghệ, kỹ thuật, trình độ quản lý trong từng ngành nghề; phải căn cứ vào những tất yếu kinh tế buộc những hộ gia đình xã viên tự nguyện tham gia HTX, như trước đây Ăngghen đã nói: phải để người nông dân suy nghĩ trên luống cày của họ; phải nhiều loại quy mô, bước đi và cơ cấu v.v...

Những chế độ kinh tế HTX chỉ có thể phát triển vững chắc khi có sự giúp đỡ của nhà nước về cơ chế, chính sách, đặc biệt là sự giúp đỡ về tài chính. Lênin viết: “Mỗi chế độ xã hội chỉ nảy sinh ra nếu được một giai cấp nhất định nào đó giúp đỡ về tài chính... Trong lúc này, chế độ xã hội mà chúng ta phải ủng hộ hơn hết là chế độ HTX”⁶, “phải cho chế độ HTX hưởng một số đặc quyền kinh tế, tài chính, ngân hàng; sự ủng hộ mà Nhà nước XHCN của chúng ta mang lại cho nguyên tắc tổ chức mới của dân cư phải là như vậy”⁷. “Nếu chúng ta tổ chức được toàn thể nông dân vào HTX thì chúng ta đứng vững được hai chân trên miếng đất XHCN. Nhưng điều kiện đó bao hàm một trình độ văn hóa nhất định của nông dân...”⁸.

Vũ Văn Phúc, PGS, Ts, Học viện chính trị quốc gia Hồ Chí Minh.

1- Tạp chí Cộng sản, số 9/8-2001, tr 21.

2- Lênin Toàn tập, T 45. Nxb Tiến bộ Mátxcova, 1997, tr 422.

3, 4- Sđd, tr 425

5- Sđd, tr 426

6- Sđd, tr 423

7- Sđd, tr 425

8- Sđd, tr 428

Các hình thức khác nhau của kinh tế hợp tác đang chuyển thành một thành phần kinh tế độc lập ngay ở những nước tư bản phát triển. Trong cơ cấu kinh tế của các nước tư bản phát triển, các hình thức khác nhau của kinh tế hợp tác chiếm trung bình gần 10%. Ví dụ, ở Anh, vào cuối những năm 1980, số lượng các HTX đã tăng 40 lần so với vào cuối những năm 1970. ở Italia vào cuối năm 1981, trong một số ngành các HTX đã sản xuất được 8-10% sản phẩm. Sự thật là, vào những năm gần đây, đỉnh cao của “làn sóng hợp tác hóa” đã giảm và điều đó cho thấy rõ khả năng lên cao mới của nó. Tuy nhiên, vấn đề không phải hoàn toàn ở một số lượng các HTX truyền thống. Điều chủ yếu là khả năng hoàn toàn chưa được khai thác hết của kinh tế hợp tác, HTX và kinh doanh tập thể lao động. Chính tiềm năng bên trong của chúng đã dẫn đến sự hình thành các loại HTX kiểu mới. Khác với HTX kiểu cũ, các HTX kiểu mới củng cố nguyên tắc: người lao động là người làm chủ HTX. Trong Quyển III của bộ “Tư bản” (chương XXVII “Vai trò của tín dụng trong nền sản xuất tư bản chủ nghĩa”, C.Mác cho rằng các HTX lao động ở các cấp độ khác nhau nhưng đều là “điểm chuyển tiếp” sang sản xuất theo kiểu liên hiệp, hợp tác và các HTX lao động không chỉ là “điểm chuyển tiếp” mà còn là “lỗ thủng đầu tiên” trong phương thức sản xuất TBCN. C.Mác đã tóm tắt lại rằng các tập thể lao động hợp tác đó “cho ta thấy rằng đến một giai đoạn phát triển nhất định của các lực lượng sản xuất vật chất và của những hình thái sản xuất xã hội tương ứng với những lực lượng sản xuất đó, thì tất nhiên là một phương thức sản xuất mới phải nảy sinh ra và phát triển trên cơ sở một phương thức sản xuất cũ”⁹.

Trong bức thư đề ngày 20-23 tháng 01 năm 1886, Ăngghen đã nói: “trong giai đoạn quá độ lên nền kinh tế cộng sản chủ nghĩa, chúng ta phải áp dụng khâu sản xuất hợp tác trung gian trên phạm vi rộng - Mác và tôi chưa bao giờ quên nghi ngờ điều đó”¹⁰.

Thời đại ngày nay đã xác nhận tính đúng đắn của các kết luận của C.Mác và Ph.Ăngghen. Đã không thể coi các quan hệ xã hội đang được hình thành trên cơ sở lao động của tập thể là các quan hệ TBCN ở dạng cổ điển của chúng. Nhưng đó cũng chưa phải là các quan hệ XHCN khi chưa đạt tới trình độ HTX văn minh.

Để huy động, lôi cuốn nông dân tham gia vào công cuộc xây dựng CNXH, Lênin cho rằng cần thiết phải quan tâm tới vấn đề hợp tác. HTX sản xuất là sự liên minh lao động của các nông dân cá thể hay thợ thủ công. Mục đích của nó là sản xuất và tiêu thụ các nông sản cũng như các sản phẩm phi nông nghiệp của họ. Việc sản xuất này trước tiên nhằm cải thiện điều kiện của người nông dân, cải thiện cuộc sống và kinh tế của họ mà ở một mức độ nhất định nào đó tăng trưởng chung của nền kinh tế đất nước lúc đó phải phụ thuộc vào. HTX tiêu thụ lại thực hiện các chức năng khác. Nó bảo đảm việc thu mua các sản phẩm nông nghiệp trên cơ sở hai bên cùng có lợi, thu mua lương thực dư thừa còn lại trong nông dân sau khi họ đã đóng thuế, vận chuyển lương thực và tiến hành trao đổi hàng hóa. HTX không chỉ có vai trò rất quan trọng mà còn có vai trò bổ trợ. HTX được Lênin gắn với CNTB nhà nước.

Hiện nay trên thế giới có xu hướng là: tỷ trọng của sở hữu tập thể lao động trong hệ thống kinh tế quốc dân đang tăng lên. ở CHDC Trung Hoa, sản xuất trong khu vực HTX hiện đã đạt mức sản xuất trong khu vực nhà nước và chiếm hơn 40% khối lượng sản xuất nói chung. Xuất hiện nhiều hình thức xí nghiệp tập thể lao động mới như các liên hiệp HTX, các công ty cổ phần hữu hạn, hợp nhất các HTX ở cấp huyện. ở các nước tư bản phát triển, các xí nghiệp và các doanh nghiệp thuộc lĩnh vực công nghiệp, nông nghiệp, y tế... đều là sở hữu tập thể lao động.

9- C.Mác, Ph.Ăngghen toàn tập, T 25, PI, tr 673, Nxb Chính trị quốc gia, HN, 1994.

10- C.Mác, Ph.Ăngghen toàn tập, T 36, tr 568, 569, Nxb Chính trị quốc gia, HN, 1999.

Ở nước ta: sau thời kỳ suy giảm, trong những năm đổi mới, kinh tế hợp tác dần dần tìm lại chỗ đứng của mình. Nhiều loại hình hợp tác kiểu mới ra đời do nhu cầu khách quan của sản xuất, trên cơ sở những hộ xã viên tự nguyện tham gia và góp cổ phần, lời ăn, lỗ chịu. Do huy động được nguồn vốn nhân rỗi trong dân, giải quyết có hiệu quả hơn những việc mà hộ gia đình xã viên làm không hiệu quả hoặc làm không được, từ đó mà kinh tế hợp tác tăng thu nhập cho xã viên.

Tính đến nay, cả nước có 14.740 HTX, trong đó có 9.978 HTX nông nghiệp, 960 quỹ tín dụng nhân dân, 523 HTX thủy sản và 3.279 HTX phi nông nghiệp. Vấn đề không phải đơn giản là tăng số lượng các HTX mà phải là chất lượng, hiệu quả hoạt động của các HTX. Trong năm 2000, mức tăng trưởng của các HTX đạt 10-12%, tạo ra tổng sản phẩm trị giá 36.000 tỷ đồng, chiếm 8,5% GDP của cả nước. Trong những năm qua, nét nổi bật của các HTX là đã chú trọng chấn chỉnh và nâng cao hiệu quả hoạt động sản xuất kinh doanh; từng bước khắc phục những thiếu sót trong tổ chức và hoạt động. Các HTX đã xác định lại tài sản, vốn quý, thu đủ vốn góp của xã viên hoặc tăng thêm vốn góp; chấm dứt tình trạng chỉ có vốn ghi trên sổ sách, tích cực thu nợ để bổ sung, quản lý vốn tốt hơn. Nhiều HTX đã hoàn thiện phương án sản xuất, kinh doanh, mở thêm ngành nghề và lĩnh vực hoạt động, kết hợp giữa dịch vụ và kinh doanh tổng hợp. Không ít HTX đã đầu tư lớn, áp dụng công nghệ và kỹ thuật hiện đại, tạo ra giá trị sản phẩm hàng tỷ đồng, sản xuất nhiều hàng xuất khẩu, giải quyết việc làm cho hàng ngàn lao động. Nhiều mô hình HTX mới đã đáp ứng nhu cầu hợp tác để giải quyết các đòi hỏi về kinh tế - xã hội. Riêng năm 2000 đã có 576 HTX ra đời trong các lĩnh vực nông, công nghiệp, giao thông vận tải, xây dựng, thủy sản, tiêu thụ điện, môi trường, tin học, dịch vụ.... Xu hướng phát triển hợp tác, liên kết giữa các HTX và các cơ sở kinh

tế là một nhu cầu tất yếu. Trong lĩnh vực nông, công nghiệp, các HTX đã nâng cao hiệu quả của một số khâu dịch vụ cho hộ xã viên, nhất là khâu bơm nước, làm đất, bảo vệ thực vật, dịch vụ kỹ thuật. Chi phí dịch vụ giảm dần, vừa có lợi cho xã viên, vừa thúc đẩy sản xuất phát triển. Trong quá trình sản xuất - kinh doanh, kinh tế hợp tác tăng dần sức mạnh của tập thể, hỗ trợ và giúp đỡ kinh tế hộ gia đình xã viên. Nhà nước giúp đỡ kinh tế hợp tác phát triển có hiệu quả. Trong nông nghiệp, kinh tế hợp tác dần chuyển hướng làm dịch vụ cho kinh tế hộ gia đình ở những khâu, những lĩnh vực mà hộ xã viên không có điều kiện làm, hoặc làm riêng lẻ không hiệu quả bằng hợp tác như ứng dụng khoa học - kỹ thuật, chuyển giao công nghệ, tín dụng, chế biến nông sản, tiêu thụ sản phẩm.... Trong công nghiệp, thủ công nghiệp, kinh tế hợp tác dần hướng vào đầu tư phát triển những ngành nghề thu hút nhiều lao động, tận dụng tiềm năng về nguyên liệu, cơ sở vật chất - kỹ thuật hiện có và tay nghề truyền thống, từng bước hiện đại hóa và đưa công nghệ mới vào sản xuất, chú trọng phát triển công nghiệp nhỏ ở nông thôn.v.v... Tuy nhiên, hiện nay trong hệ thống HTX vẫn tồn tại những yếu kém về năng lực, quy mô, cơ sở vật chất kỹ thuật, trang thiết bị, hiệu quả sản xuất, kinh doanh, lực lượng cán bộ. Định hướng phát triển HTX trong các lĩnh vực thủy sản, nông nghiệp, công nghiệp - tiểu thủ công nghiệp, xây dựng, vận tải, thương mại dịch vụ và các quỹ tín dụng nhân dân, theo hướng phát triển sản xuất, làm dịch vụ đa dạng, thúc đẩy đổi mới công nghệ và trang thiết bị, xây dựng các mô hình mới. Cùng với việc thúc đẩy các mối liên kết, hợp tác giữa các HTX, cần mở rộng các mối liên kết giữa HTX và các doanh nghiệp nhà nước (mô hình của Công ty Mía đường Lam Sơn, Nông trường Sông Hậu). Khuyến khích doanh nghiệp nhà nước thông qua liên kết kinh tế, giúp các HTX làm đại lý dịch vụ cho sản xuất và thu mua nông sản, làm sao để HTX thực sự là cầu nối chuyển

Kinh tế hợp tác ...

giao các chính sách hỗ trợ về công nghệ, kỹ thuật và tín dụng của Nhà nước tới người lao động.

Kinh tế hợp tác là hình thức liên kết tự nguyện của những lao động, kết hợp sức mạnh tập thể với sức mạnh của từng thành viên để giải quyết có hiệu quả những vấn đề của sản xuất - kinh doanh và đời sống. "HTX là tổ chức kinh tế tự chủ do những người lao động có nhu cầu, lợi ích chung, tự nguyện cùng góp vốn, góp sức lập ra theo quy định của pháp luật để phát huy sức mạnh của tập thể và của từng xã viên nhằm giúp nhau thực hiện có hiệu quả hơn các hoạt động sản xuất - kinh doanh, dịch vụ và cải thiện đời sống, góp phần phát triển kinh tế - xã hội của đất nước"*.

Kinh tế hợp tác và HTX *không phải chỉ để* giúp những người sản xuất nhỏ có đủ sức

cạnh tranh, chống lại sự chèn ép của doanh nghiệp lớn, *mà về lâu dài* cùng kinh tế nhà nước trở thành nền tảng của nền kinh tế quốc dân.

Phát triển kinh tế hợp tác không chỉ nhằm mục đích kinh tế, mà còn mục tiêu xã hội: việc làm, thu nhập, xoá đói giảm nghèo, tương trợ giúp đỡ nhau trong đời sống. Phát triển kinh tế hợp tác phải tuân thủ 5 nguyên tắc: (1). Tự nguyện; (2). Quản lý dân chủ và bình đẳng; (3). Tự chịu trách nhiệm và cùng có lợi; (4). Chia lãi đảm bảo kết hợp lợi ích của xã viên và sự phát triển của HTX; (5). Hợp tác và phát triển cộng đồng. Trước đây HTX là HTX *tập thể*, nay chuyển sang HTX kiểu mới là HTX *cổ phần*.

HTX cổ phần kiểu mới có những điểm khác căn bản so với HTX tập thể kiểu cũ:

So sánh HTX tập thể kiểu cũ và HTX cổ phần kiểu mới

	HTX tập thể kiểu cũ	HTX cổ phần kiểu mới
Về sở hữu	Tập thể	+ Tập thể: (tài sản chung của tập thể, thành quả lao động chung của tập thể, tài sản tập thể được cho tặng...) + Cá nhân: (vốn góp cổ phần của xã viên, chỉ giao quyền sử dụng cho tập thể)
Về tổ chức quản lý	Ban chủ nhiệm	Ban chủ nhiệm + Xã viên trực tiếp tham gia quản lý
Về phân phối	Theo lao động	Theo lao động + Theo cổ phần

Khi chuyển từ HTX kiểu cũ sang HTX kiểu mới (HTX cổ phần) *cần phải giải quyết:*

1- Tuyên truyền để có nhận thức mới, quan niệm mới và tư duy mới về HTX kiểu mới;

2- Phân định giải quyết *tài sản, vốn, công nợ:*

Thứ nhất, tài sản của HTX kiểu cũ gồm 2 loại: tài sản dùng cho phúc lợi xã hội thì trao cho UBND xã quản lý để sử dụng phục vụ chung cho cộng đồng; tài sản dùng cho sản xuất thì trao cho HTX mới quản lý sử dụng cho sản xuất - kinh doanh nhằm tạo điều kiện cho HTX mới thực hiện hạch toán kinh doanh, xoá bao cấp cho cả cộng đồng.

Thứ hai, công nợ của HTX cũ có nguồn gốc phức tạp từ thời bao cấp. Vì vậy, cần

chia *3 loại* để giải quyết: *một là*, công nợ cần xoá bỏ vì phát sinh do thiên tai, do chế độ quản lý, phân phối không thay đổi kịp thời, do con nợ không có khả năng thanh toán, do những lý do đặc biệt khác; *hai là*, những công nợ có thể thanh toán; *ba là*, những công nợ phải thanh toán, nhưng không giải quyết ngay được, cần xác nhận nợ và tiếp tục giải quyết sau.

Thứ ba, vốn quỹ còn lại sau khi giải quyết công nợ của HTX cũ thì giải quyết theo 2 cách: hoặc là, chuyển thành cổ phần của các HTX viên (nếu trước là xã viên HTX

* Điều 1 - Định nghĩa HTX - Luật HTX do Quốc hội nước CHXHCNVN thông qua 20-3-1996, tại kỳ họp thứ IX Quốc hội khoá IX.

cũ nay tự nguyện là xã viên HTX mới); hoặc là chuyển thành vốn quỹ của HTX mới.

Về mô hình HTX kiểu mới: có ba loại cơ bản:

Một là, HTX sản xuất: thường trong khu vực công nghiệp, tiểu thủ công nghiệp, xây dựng ...

Hai là, HTX dịch vụ hỗ trợ. Loại này thường có ba hình thức: a- HTX dịch vụ ngành nghề: thường được thành lập ở những nơi các hộ gia đình sản xuất tự chủ, HTX dịch vụ đầu vào, đầu ra hoặc dịch vụ một số khâu, một số ngành nghề nhất định cho các hộ sản xuất - kinh doanh; b- HTX dịch vụ nông nghiệp: HTX dịch vụ cho sản xuất của các hộ về thủy nông, điện, giống, cung ứng vật tư, tiêu thụ sản phẩm... ; c- HTX dịch vụ tổng hợp: vừa dịch vụ sản xuất của các hộ vừa dịch vụ cho sinh hoạt của đời sống dân cư địa phương.

Ba là, HTX vừa sản xuất vừa dịch vụ hỗ trợ.

Sau khi lựa chọn mô hình HTX, ban trụ bị thành lập hay chuyển đổi HTX chuẩn bị dự thảo điều lệ HTX. *Điều lệ HTX* do đại hội xã viên quyết định .

Về tính chất xã viên trong HTX sản xuất: xã viên có thể đồng thời là *người lao động*, nhưng có thể *chỉ góp vốn cổ phần* mà không trực tiếp tham gia lao động. Ngoài ra, còn có một số người lao động không phải là xã viên, mà chỉ là người làm thuê cho HTX. Trong HTX dịch vụ cho các hộ thì mỗi hộ cử một đại diện là thành viên của HTX, thành viên ấy góp vốn cổ phần. Một số thành viên tham gia lao động làm dịch vụ cho các hộ. Kết quả sản xuất - kinh doanh được phân phối theo lao động và theo cổ phần.

Mỗi HTX có thể kinh doanh nhiều ngành nghề và lĩnh vực. Mỗi hộ gia đình, mỗi người lao động có thể tham gia đồng thời nhiều HTX.

Về góp vốn cổ phần: mỗi thành viên tham gia HTX cần phải góp vốn cổ phần, có như vậy mới xác lập trách nhiệm và vị thế của

họ trong HTX Mỗi cổ đông có quyền định đoạt ngang nhau đối với công việc chung của HTX.... HTX có thể huy động vốn từ bên ngoài. Do đóng cổ phần nên mỗi xã viên là những người chủ đích thực về sở hữu, về quản lý và phân chia lợi ích.

Điều kiện để HTX phát triển: *thứ nhất*, việc phát triển HTX phải căn cứ vào sự phát triển của lực lượng sản xuất; vào trình độ, đặc điểm công nghệ, kỹ thuật; vào trình độ quản lý cán bộ; *thứ hai*, *có sự hướng dẫn, giúp đỡ của Nhà nước*, kinh tế nhà nước, đồng thời cần kiệm, phát huy cao độ nội lực (vốn, kỹ thuật, tay nghề, tài năng quản lý, và uy tín trong thị trường...); *thứ ba*, cần cải cách hành chính và chế độ, chính sách, pháp luật nhằm tạo môi trường thông thoáng, phát huy sức mạnh tổng hợp giúp kinh tế hợp tác và HTX phát triển; *thứ tư*, cần có những chính sách cụ thể về cho vay vốn, lãi suất, thuế, đào tạo cán bộ... phù hợp với kinh tế hợp tác và HTX hiện nay v.v..

Tác dụng khi chuyển sang HTX cổ phần: phát triển kinh tế hợp tác, HTX trong kinh tế thị trường, tạo công ăn việc làm, thu nhập cho người lao động, HTX hoạt động hiệu quả hơn: tài sản, vốn quỹ được xác định, sử dụng có hiệu quả ngày càng cao; kỹ thuật, công nghệ được cải tiến; sản xuất - kinh doanh của HTX gắn với thị trường; bộ máy quản lý gọn nhẹ, nhưng hoạt động hiệu quả; tinh thần trách nhiệm của xã viên của cán bộ quản lý của người lao động được nâng cao; phân phối đảm bảo lợi ích người góp vốn - người lao động; HTX cổ phần không còn phát sinh một số hiện tượng tiêu cực như ở các HTX kiểu cũ. Tuy nhiên, HTX cổ phần cũng còn những hạn chế: năng lực nội tại của HTX còn yếu kém, quy mô còn nhỏ, cơ sở vật chất kỹ thuật còn nghèo nàn, lạc hậu, nhưng lại không vay được vốn ngân hàng để đầu tư đổi mới công nghệ vì không đủ tài sản thế chấp; đội ngũ cán bộ vừa thiếu vừa bất cập so với yêu cầu; một số chủ trương, chính sách của đảng và Nhà nước đối với kinh tế hợp tác, HTX chậm được

thực hiện; công tác quản lý của Nhà nước đối với HTX chưa được quan tâm đúng mức; vấn đề liên hiệp, liên minh HTX chưa thực hiện tốt, chưa thực sự là cơ quan quản lý nhà nước đối với các HTX.

Phương hướng phát triển kinh tế HTX trong thời gian tới:

- Xây dựng và phát triển kinh tế hợp tác đa dạng với nhiều hình thức từ thấp đến cao, nòng cốt là các HTX kiểu mới.

- Nhà nước tạo điều kiện về mọi mặt và quản lý HTX bằng pháp lý, cơ chế, chính sách, tài chính... nhằm giúp cho kinh tế hợp tác, HTX phát triển, thúc đẩy kinh tế hộ đầy mạnh sản xuất hàng hóa, trên cơ sở có nhu cầu hợp tác mà hình thành HTX từ giản đơn đến phức tạp.

- Cần chú trọng xây dựng các HTX đã đăng ký hoạt động theo luật làm sao thực sự trở thành các HTX kiểu mới có sức hấp dẫn và thu hút đối với đông đảo người lao động, củng cố uy tín HTX trong toàn xã hội.

- Cùng với sự phát triển của nền kinh tế, đến một mức nào đó các tổ chức kinh tế hợp tác và HTX qui mô nhỏ, hoạt động phân tán sẽ tự bộc lộ những hạn chế của mình và họ sẽ phải liên kết lại với nhau dưới các hình thức liên hiệp của HTX với qui mô lớn hơn hoặc liên kết giữa các HTX với các cơ sở sản xuất công nghiệp, với doanh nghiệp nhà nước hoặc với các doanh nghiệp khác trên cơ sở tự nguyện và cùng có lợi. Qua liên kết, các doanh nghiệp, nhất là doanh nghiệp nhà nước hỗ trợ, giúp đỡ các HTX phát triển như mô hình Công ty mía đường Lam Sơn, Nông trường Sông Hậu....

- Xây dựng các chế độ cụ thể khuyến khích phát triển các tổ hợp tác, HTX đa dạng từ thấp đến cao và theo đặc điểm của

từng vùng, từng ngành phù hợp với nhu cầu của người lao động, của các hộ sản xuất kinh doanh.

- Song song với quá trình chuyển đổi các HTX cũ, cần thúc đẩy, khuyến khích xây dựng các HTX mới trong tất cả các lĩnh vực kinh tế, xã hội. Lựa chọn một số lĩnh vực đủ điều kiện xây dựng thử mô hình liên hiệp các HTX trên cơ sở các nguyên tắc HTX, các quy định của pháp luật như lĩnh vực thủy sản, tín dụng. Phấn đấu đến năm 2005 trong các lĩnh vực kinh tế xã hội đều đã hình thành được các mô hình HTX kiểu mới thực thụ (cả HTX cũ trở thành HTX kiểu mới và HTX mới xây dựng) để nhân rộng và phát triển vào các năm tiếp theo.

- Đẩy mạnh công tác tuyên truyền, giáo dục pháp luật sâu rộng trong nhân dân và cán bộ về vai trò, vị trí của HTX kiểu mới, về nội dung của pháp luật về HTX, làm cho mọi người dân hiểu biết kỹ lưỡng các quy định của pháp luật để tự nguyện lựa chọn khi lập HTX. Tổ chức đào tạo, bồi dưỡng kiến thức về pháp luật và quản lý HTX kiểu mới cho đội ngũ cán bộ quản lý HTX.

- Kịp thời tổng kết tình hình thực hiện các chủ trương của Đảng về phát triển kinh tế hợp tác và HTX, Luật và các văn bản pháp quy về HTX thông qua tập hợp đầy đủ những vấn đề nảy sinh từ thực tiễn để bổ sung hoàn thiện các văn bản pháp luật và cơ chế chính sách tạo môi trường thuận lợi nhất cho kinh tế hợp tác và HTX phát triển.

Dưới sự lãnh đạo của Đảng, sự quản lý của Nhà nước, việc phát triển đa dạng các tổ chức kinh tế hợp tác và HTX sẽ là con đường và cây cầu đưa nền kinh tế nước ta đi lên CNXH./.